

ZBIGNIEW NOZDRYN-PŁOTNICKI, ADAM STEC*, MARIAN MIĄCZ*

Naczyniak krwionośny włósniczkowy (haemangioma capillare) u krowy

Zakład Anatomii Patologicznej Instytutu Nauk Klinicznych Wydziału Weterynaryjnego AR, Al. PKWN 30, 20-612 Lublin
*Klinika Chorób Wewnętrznych Instytutu Nauk Klinicznych Wydziału Weterynaryjnego AR, Al. PKWN 30, 20-612 Lublin

Nowotwory wywodzące się z naczyń krwionośnych nie są wprawdzie zjawiskiem rzadkim, ale opisy najczęściej dotyczą psów, zwłaszcza starych (4, 5, 6), rzadziej natomiast obserwowano je u innych gatunków zwierząt (1, 2, 3, 7). Mogą one przebiegać w postaci łagodnej jako naczyniaki zwykle (*haemangioma simplex*), bądź jamiste (*h. cavernosum*) lub w postaci złośliwej jako naczyniaki mięsakowe (*haemangiosarcoma*). Naczyniaki krwionośne zwykle spotykane są najczęściej w formie pojedynczych guzów w skórze i tkance podskórnej. Uważa się je za zmianę wrodzoną wywodzącą się z nieprawidłowo przemieszczonych w życiu płodowym zawiązków naczyń krwionośnych. Według niektórych autorów (8) przyczyną powstania naczyniaków mogą być urazy pozapłodowe pobudzające aktywizację wrodzonego zawiązka naczyń. Wzrost następuje zwykle przez pączkowanie śródbłonka tworzącego lite pasma, które ulegają następnie kanalizacji i połączeniu z naczyniem macierzystym. Nowotwory te rozwijają się w znacznej większości z naczyń włosowatych lub żylnych.

Brak opisu naczyniaka włósniczkowego u krowy i możliwość jednoczesnego przeprowadzenia badań przyżyciowych oraz porównania ich z obrazem histologicznym skłonił do przedstawienia tego interesującego przypadku.

Przypadek własny

Krowa, rasy ncb, w wieku 13 lat, w 5 miesiącu ciąży zachorowała wśród objawów nasilającego się wypływu pienisto-krwistego z jamy ustnej, braku apetytu i pragnienia, ogólnej apatii oraz trudności w przyjmowaniu pozycji stojącej.

Badaniem klinicznym stwierdzono oznaki silnej anemii i niewydolności krążenia. Ciepłota ciała 38,3°C, tętno 120/min., oddechy 60/min. W badaniu szczegółowym jamy ustnej wykazano dużego stopnia błądź błon śluzowych policzków, języka, podniebienia i warg. Błądź dotyczyła również pozostałych dostępnych do badania fizykalnego błon śluzowych. Język w jamie ustnej ułożony był w jej lewej części i otoczony dużą ilością krwisto-pienistej śliny. W błonie śluzowej policzka po stronie prawej na krawędzi zębodołowej, na wysokości 3 zęba trzonowego szczęki stwierdzono guz wielkości pięści, dobrze odgraniczony od otaczającej tkanki, o powierzchni pofałdowanej, barwy ciemnobrunatnej, konsystencji miętko-gąbczastej, z

licznymi różnej wielkości ogniskami krwotocznymi. Wymieniony guz usunięto chirurgicznie i przesłano do badania histologicznego. Badaniem krwi stwierdzono: krwinki czerwone — 1,4 T/l, krwinki białe — 5,2 G/l, hemoglobina — 3,0 mmol/l, hematokryt — 0,07 l/l. Obraz krwi: limfocyty — 0,32, granulocyty segmentowane — 0,63, granulocyty pałeczkowate — 0,01, kwasochłonne — 0,02, monocyty — 0,02. W moczu stwierdzono obecność ciał ketonowych (++)

Ryc. 1. Chaotyczny rozrost naczyń krwionośnych włosowatych wśród zrębu łącznotkankowego

W podjętym leczeniu zastosowano płyny nawadniające i wzmacniające, preparaty przeciwzapalne i przeciwkrwotoczne oraz środki nasercowe. Drugiego dnia leczenia ze względu na słaby stan ogólny zwierzęcia i nasilającą się anemię przeprowadzono transfuzję 3 litrów krwi od krowy klinicznie zdrowej. Zwierzę po dokonanych zabiegu poczuło się znacznie lepiej, na co wskazywały wyniki badań klinicznych i hematologicznych. Ustąpiła intensywna błądź błon śluzowych, spadła liczba tętna i oddechów (T — 94/min., O — 48/min.). Zwierzę łatwo przyjmowało pozycję stojącą, pojawił się apetyt i pragnienie. Badaniem hematologicznym stwierdzono wzrost liczby krwinek czerwonych (2,2 T/l), hemoglobiny (4,0 mmol/l) oraz wartości hematokrytu (0,11 l/l). Piątego dnia leczenia, w związku z nagłym pogorszeniem się stanu klinicznego pacjenta i ponownym pojawieniem się objawów niewydolności krążenia i anemii zwierzę, na życzenie właściciela, skierowano do uboju z konieczności.

Do badania histologicznego pobrano wycinki z różnych miejsc guza, które utrwalono w 10%

obojętnym formolu. Sporządzone preparaty parafinowe zabarwiono hematoksyliną i eozyną.

W preparatach histologicznych obserwowano liczne przestrzenie utworzone z chaotycznie ułożonych naczyń włosowatych, różnej wielkości i kształtu i wypełnione krwią (ryc. 1). Przestrzenie naczyniowe wyścielone były pojedynczą warstwą komórek śródbłonna i porozdzielane szerokimi pasmami luźnej tkanki łącznej.

Na podstawie analizy objawów klinicznych oraz zmian anatomopatologicznych i charakterystycznej budowy histologicznej przedstawio-

ny nowotwór można określić jako naczyńniaka krwionośnego włósniczkowego (*haemangioma capillare*).

Piśmiennictwo

1. Dziekoński J.: *Medycyna Wet.* 7, 186, 1951.
2. Houszka M., Kaszubkiewicz C.: *Medycyna Wet.* 25, 6, 1969.
3. Lesnik F., Vrtak O. J.: *Nowotworowe choroby zwierząt.* PWRIL, Warszawa 1983.
4. Moulton J. E.: *Tumours in domestic animals.* Univ. of Calif. Press, 1961.
5. Owczarewicz A., Mucha M.: *Medycyna Wet.* 30, 306, 1974.
6. Rubaj B.: *Medycyna Wet.* 29, 118, 1973.
7. Szuperski T.: *Medycyna Wet.* 25, 1, 1969.
8. Zagalski J.: *Pat. Pol.* 20, 153, 1969.

Adres autora: dr Zbigniew Nozdryn-Plotnicki, ul. Lesze-
tyckiego 6/12, 20-861 Lublin

CHOROBY ZAKAŻNE I INWAZYJNE

MARIAN TRUSZCZYŃSKI, STANISŁAW TERESZCZUK, ZYGMUNT PEJSAK

Problematyka chorób zakaźnych na IX Kongresie Międzynarodowego Weterynaryjnego Towarzystwa Ochrony Zdrowia Świń (IPVS)

Institut Weterynarii, Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy

Kolejny kongres tego Towarzystwa (International Pig Veterinary Society, skrót IPVS) odbył się w Barcelonie, w okresie od 15 do 18 lipca 1986 r. Brało w nim udział przeszło 800 osób, z 40 krajów. Materiały kongresowe, składające się z 3 referatów i 452 doniesień, zgrupowano w 6 rozdziałach: 1. Rozród; 2. Choroby prosiąt; 3. Choroby warchlaków i tuczników; 4. Patologia ogólna i immunologia; 5. Produkcja, żywienie i management; 6. Zagadnienia różne.

Jeśli chodzi o zakaźne choroby świń, które były przedmiotem zainteresowania Kongresu, to biorąc pod uwagę liczby doniesień naukowych, zgłoszonych na temat poszczególnych z nich, należałoby je wymienić w następującej kolejności: pleuropneumonia (34 doniesienia), zakaźne zanikowe zapalenie nosa (28), kolibakteriozy (27), choroba Aujeszkyego (24), dyzenteria (10), pomór świń — klasyczny i afrykański (17), parwowirusowa choroba świń (10), zakaźne wirusowe zapalenie żołądka i jelit — TGE (9), influenza (7), enterotoksemia beztle nowcowa — *Cl. perfringens* C i A (6), enzootyczna pneumonia (6), zespół MMA (5), streptokokoz (5), stafylokokoz (5), zakażenia rotawirusowe (3).

A teraz przedstawione zostaną sygnały streszczenia części doniesień, dotyczących niektórych z tych jednostek chorobowych.

Pleuropneumonia. Choroba ta, wywoływana przez pałeczkę *Haemophilus pleuropneumoniae* (Hpl), określaną też jako *Haemophilus parahemoliticus*, stała się w ostatnich latach poważnym problemem w większości krajów, w których prowadzony jest wielkotowa-

rowy chów świń. W Polsce — jak dotychczas — choroby tej u trzody chlewnej nie stwierdzono. Mittal i wsp. (Kanada) potwierdzając istnienie pokrewieństwa antygenowego między serotypami Hpl 3, 5, 6 i 8, są zdania, że ich różnicowanie można z powodzeniem opierać na wynikach odczynu aglutynacji z 2-merkaptopetanolom oraz odczynu koaglutynacji.

Garcia i Pijoan (Meksyk) wyrazili opinię, że wytwarzanie ciepłochwiejnej toksyny przez niektóre szczepy Hpl, a głównie przez należące do serotypu 1, może być uważane za jedną z determinant zjadliwości tych drobnoustrojów.

Wg Vadisa i wsp. (USA) polisacharydowa, ciepłostała endotoksyna Hpl, działając w połączeniu z czynnikiem ciepłochwiejnym, będącym prawdopodobnie hemolizyną, powoduje w organizmie świń powstanie takich samych zmian, jakie są z reguły stwierdzane w przebiegu pleuropneumonii w warunkach terenowych.

Müller i wsp. (RFN) doszli do wniosku, że w północno-zachodnich regionach ich kraju izolowane są z chorobowo zmienionych płuc świń rzeźnych głównie szczepy Hpl należące do serotypu 7, a z materiału sekcyjnego (od świń padłych) — szczepy serotypów 2 i 9.

Lallier i wsp. (Kanada) wykazali, że szczepy Hpl serotypu 1 i 5 wytwarzają czynnik zwiększający przepuszczalność naczyń krwionośnych; jest on prawdopodobnie odpowiedzialny za hemolityczną aktywność Hpl oraz za zjadliwość tych drobnoustrojów.

Pijoan i Fuentes (USA) doszli do wniosku, że niektóre szczepy *P. multocida* typ A mogą wywoływać zapalenie opłucnej (pleuritis), morfolo-